

L'estiu del 2013 és molt bo quant a l'afluència de turistes, perquè n'arriben molts que omplen les platges, però no gasten gaire.

La cara i la creu econòmiques

L'economia de les Illes mostra signes de recuperació, segons el govern de Bauzà, però els sindicats i l'oposició no ho veuen tan clar.

“**A**mb prudència i amb la màxima cautela, vos he de dir que anem pel bon camí.” Així s'expressava el president del govern, José Ramón Bauzà, al principi de juliol en un acte amb les Noves Generacions del PP balear. Segons el màxim líder conservador illenc, “l'economia balear ha mostrat unes taxes de creixement els darrers

mesos” que poden ben bé fer-la sortir de la crisi al final de l'any. I alça el cap en comparar aquest panorama illenc “amb les taxes negatives de la resta d'Espanya i d'Europa”. Implícitament, doncs, Bauzà s'atorgava la responsabilitat de treure les Illes de la crisi econòmica. No tothom, però, veu l'economia illenca amb tant d'optimisme.

L'atur. No hi ha dubte que des del principi de l'any –de fet, d'ençà de les festes de Nadal– l'economia illenca comença a remuntar, si hom es fixa en alguns indicadors, encara que no en tots, ni de bon tros. La principal dada positiva és l'evolució de l'atur. Les Illes mostren quelcom que no té cap equivalent en cap altra autonomia ni tampoc en les dades generals de tot l'estat. Les dades són bones, no hi ha dubte, perquè l'atur baixa. I el govern va amb el cap alt. Vuit mesos seguits en què el nombre d'aturats ha anat baixant. Però l'oposició (PSOE i Més) i els sindicats (UGT i CCOO) recorden que hi ha hagut molts immigrants que

han partit, perquè no troben feina, i que això ha fet reduir el nombre d'aturats. El PP i el govern no ho veuen igual i insisteixen que “el canvi de tendència” de l'economia balear “és un fet”, una conseqüència de la qual cosa és “la reducció” de l'atur, encara que no neguen que quan acabi la temporada alta turística hi haurà una *revifalla* per l'augment dels parats, com passa cada any.

Si el bon comportament del treball i, per tant, la reducció de l'atur són la cara, la mala qualitat de la feina és la creu d'aquests *brots verds* de l'economia balear –per a usar la famosa expressió, que ha fet fortuna–. En efecte, segons els sindicats, a banda del fenomen del retorn d'immigrants, la feina que ara es creï a les Illes “és molt precària”, diu Manuel Pelarda, secretari d'Acció Sindical i número dos de la UGT –probable secretari general el mes de setembre en substitució de Lorenzo Bravo, que es jubila–, que adverteix que “la primera cosa que cal tenir present és que a l'estiu es crea ocupació en el sector de serveis i que al setembre se'n perdrà novament”, quan acabarà la temporada alta turística. També vol deixar clar que “som davant d'una contractació extremament precària que fins i tot implica la renúncia a drets que fins ara consideràvem assegurats”. I per continuar les alertes, el número 2 de la UGT a les Illes diu que “sabem que es substitueixen ocupacions amb contracte a temps complet per unes altres amb contractes a temps parcial”. Finalment, Pelarda també vol advertir d'un fenomen que hom no sol tenir present, com és que “les dades de l'atur registrat no són creïbles, perquè molts treballadors sense feina s'esborren del Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB) perquè com que ja no cobren cap prestació i no els ajuden ni a trobar feina ni a millorar la seva formació”, no els serveix de res estar-hi inscrits.

Si l'atur mostra una cara, la que agrada al govern, i una creu, de la qual adverteixen els sindicats i l'oposició, passa dos quarts del mateix en la valoració de la temporada turística que ara té lloc a les Illes.

Una temporada hotelera excel·lent. Un altre motiu fonamental per a l'optimisme del govern de Bauzà

és que enguany les Illes tindran per tercer any consecutiu una temporada d'estiu molt bona quant a l'ocupació hotelera, la qual cosa és, per a l'executiu, essencial per a donar impuls a la recuperació, atesa la dependència de l'economia balear del turisme.

Les dades provisionals que se saben indiquen que l'estiu del 2013 serà espectacular quant a l'ocupació hotelera. La previsió de la primavera era bona, però és que una vegada iniciats els mesos del pic estiuenc, s'ha vist que tant les ofertes de preus a la baixa com els problemes a Egipte han portat reserves d'última hora que auguren que molts hotels hauran estat plens a vessar durant el juliol i l'agost. Els hotelers d'algunes zones, segons contava l'11 de juliol *Última Hora*, malgrat tenir una ocupació assegurada superior al 85%, començaven el juliol fent ofertes importants, com reduccions al voltant de 30 o més euros sobre el preu inicial en hotels de quatre estrelles. La idea que fonamenta aquests descomptes és òbvia: omplir amb el preu a la baixa, idea que és exactament la contrària de l'objectiu estratègic que té el govern en política turística, segons que diu, perquè assegura que vol portar més turistes amb més poder adquisitiu a fi que creixi la despesa turística. Però fa els ulls grossos respecte a aquestes pràctiques empresarials que, a tot estirar, considera aïllades. El fet essencial, recorda, és que “el turisme funcioni bé”, com enguany, i fa l'efecte de motor de la recuperació.

Per una altra banda, unes altres dades sobre la despesa turística confirmen les expectatives del govern, perquè asseguren que augmenta la quantitat de diners que els turistes deixen a les Illes. Si més no, ho afirma l'enquesta del Ministeri d'Indústria, Turisme i Energia, feta per als sis primers mesos de l'any. En relació amb la primera meitat de l'any anterior, els turistes deixaren a les Balears un 10% més d'euros. Si aquesta dada també es dona durant l'hivern i la primavera, és probable que la despesa de l'estiu també hagi augmentat.

La paradoxa, però, ve quan hom vol confirmar l'optimisme demoscòpic del Ministeri observant la realitat al peu del carrer. Aquest setmanari ha demanat el seu parer a botigues del centre

Els hotels mallorquins són plens, però sobretot gràcies a l'increment del sistema de contractació tot inclòs, l'augment del qual provoca la queixa de les patronals turístiques no hoteleres.

de Palma i de dues zones turístiques (platja de Palma i Santa Ponça). Els seus propietaris i dependents asseguren que les caixes enregistradores mostren un panorama que és exactament el contrari del que diu el Ministeri. “Per ventura en vénen molts [de turistes], però t’assegur que gasten molt poc, excepte alguns russos, però en general un estiu més els tords volen baixos”; amb aquesta metàfora ornitològica es vol dir que les coses no van bé. És més o menys de la mateixa opinió un taxista consultat de Palma, per al qual “podem tenir una setmana bona, un dia molt bo, però en conjunt, quan fem la caixa de tota la temporada i la comparem amb la d’anys enrere, veurem o, com a mínim ho veuré així jo, que les coses no milloren”.

Els sindicats i les patronals turístiques no hoteleres tampoc no tenen la mateix impressió que el Ministeri. El pessimisme es palesa fàcilment respecte del que gasten els turistes en el que es coneix amb el nom de *oferta complementària*. Això no vol dir que el juliol i agost no hagin estat bons mesos, almanco en algunes zones, però el volum d’ingressos de les caixes enregistradores minva any rere any. Les patronals turístiques no estrictament

hoteleres, totes les quals estan integrades en les dues grans federacions patronals (Confederació d’Associacions Empresariales de Balears (CAEB) i Petita i Mitjana Empresa (PIME)), adverteixen que un dels culpables principals de la poca despesa dels turistes en l’oferta complementària, deixant a part la crisi econòmica, és el famós *tot inclòs*.

El tot inclòs. Aquest sistema de contractació consisteix, com és sabut, en el fet que al seu lloc de residència el turista paga un preu tancat per tot el paquet que tindrà a la seva disposició a Mallorca o a les Illes (habitació, berenar, desdjunar, dinar, sopar, beure tant com vulgui, diversió...); tot, absoluta-

El ‘tot inclòs’ ha possibilitat l’arribada de molts turistes, però no ha assegurat que les seves despeses es generalitzin

ment tot. Això comporta la conseqüència que és fàcil de suposar: no gasta res de res fora del complex hotelier. En el *Diario de Mallorca* del dissabte 27 de juliol hom entrevistava un periodista anglès que havia fet un reportatge sobre el *tot inclòs* a Mallorca. Assegurava que en quatre dies només havia sortit del complex hotelier una vegada, durant la qual havia gasta vuit euros. La resta del temps, no havia deixat a Mallorca ni un cèntim. Ni un cèntim és el que deixaven els seus compatriotes. “No he estat a Mallorca, sinó en un *tot inclòs*”, assegurava.

Aquesta versió del turisme s’imposa cada any més. No hi ha dades d’enguany sobre aquest fenomen. Oficialment, el 2010 hi havia unes 23.000 places que oferien aquesta classe de contractació sobre un total aproximat de 220.000 places hoteleres a tota l’illa. L’any passat els sindicats alertaren que ja representava al voltant del 30%, segons les seves xifres. Tant els sindicats com les patronals turístiques no hoteleres en diuen penjaments, del *tot inclòs*, però els hotelers, a través de la Federació Hotelera de Mallorca, es queixen d’aquesta actitud, que, segons que diuen, pareix que vol “estigmatitzar” una via de contractació del turisme “familiar” que creix perquè “el mercat la demana”, de manera que és normal i lògic “que l’oferta s’hi adapti”, i és impossible d’adaptar-s’hi d’una altra manera.

Sigui per una classe de turisme o per una altra, el fet cert i segur és que aquesta temporada alta serà excepcionalment bona quant a l’ocupació dels hotels. I això fa que el govern també vagi amb el cap ben alt per aquest costat, com s’ha dit. Però és l’únic, perquè l’oposició, PSOE i Més, així com els sindicats i les patronals turístiques no hoteleres alerten sobre la paradoxa que s’ha vist els tres darrers anys: per una banda, arriben molts de turistes que omplen els hotels a vessar, però, de l’altra, aquests hotels no contracten tanta gent com abans i l’oferta complementària cada any té menys ingressos i, per tant, genera menys possibilitats d’estimular la contractació laboral.

La cara i la creu de l’economia de les Illes.

Miquel Payeras